

ABONEMENT

Pour un an D. 2
Edition spéciale 500 Ptrs.

ADRESSE

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph. St. 865
XXV ème ANNÉE
1 Fevrier 1930

İCTİHAT

Türkçe ve Fransızca

İLMÎ, EDEBÎ, İKTİSADÎ

No: 290

ABONEMAN:

Seneliği [24 Nüsha] Türkiye için 21/2, harîç için 2
D. Âlâ kâğıdı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihat Evi

Tarihi Te'sisi:
1904 — Genève
Yirmi beşinci sene
1 Şubat 1930

Zengin olmak için muhtaç olduğumuz

Vatanın zengin olması, merde, namerde muhtaç olmaması gayesine varan mülahaza ve münakaşaların arasına ben de kelimelerimi tevdi' ediyorum:

Bize her şeyden ziyade ve her şeyden evvel lazım olan, daha derin hasbî vatan sevgisidir. Hasbî ve daha derin, vatan sevgisi bizim devayi küllümüzdür.

Tamitikatımca bizim istinad noktamız ancak bu sevgidir. Eğer biz muhkem, mes'ud, zengin değilsek bu istinad noktamızın zaifliğindandır. Bu feyyaz ve narani muhabbet mevcut ve metin olunca tasarruf etmeyi, ihracatı çoğaltmayı, istih-sali çoğaltmayı, harice verdiğimiz para miktarını azaltmayı vatandaşlarımıza tavsiye etmeye hiç lüzum kalmaz. Şüurlu, şüursuz vatan sevgisi bunu mükemmelen yapar. Bir ferd vücudundan kan zayi'i ettiği vakit nasıl muhtarip ve müteleşi olursa sevgili vatani seven bir milletde parasının, milli servetin ecnebi memleketlere akup gittiğini görmekten öylece muhtarip ve müptelaşı olur. İdhalatı ihracatından fazla olan bir millet bir milli nezf, millî bir "Hémorragie,, karşısındadır.

Bir ferd kanının akup gittiğine lakeyd kalırsa o ferd nefsinin ve hayatını sevmiyor ve ölmeyi istiyor demektir. Bir millet kanının akup gittiğini lakeyd seyr ederse o millet vatanını, istiklalini, hürriyyetini, haysiyetini tam ve derin bir surette sevmiyor demektir.

Ecdadımızın "mal canın yongasıdır,"

sözü bu gün kâfi kuvvetde değildir. Canını ve canının şeref ve haysiyeti olan istiklalini seven kimse malını sever. Çünkü bunsuz başını yüksek tutamaz.

Bir çok yüksek kimselerde para sevgisi, hurriyyet, istiklâl ve haysiyet sevgisidir. Hisset sayılan bu hal onlarda mekduh değil memduhdur; bunlar için paraya merbutiyet haysiyet ve istiklale derin merbutiyetdir. Bu vaziyetde insanlar haysiyet ve istiklallerini muhafazaya kâfi miktardan fazla paraya itibar etmemişdirler.

Can bir ağaç ise mal onun nüs-gudur hulaseten, bence mevzuu, bahs vatani sevmekdir; Soğukdan, sıcakdan, yağmurdan, kardan, hırsızdan, teaddadan bizi muhafaza eden evimize alakamızdan daha yüksek bir alake ile vatana merbut olduğumuz gün, yerine yirmi para gelmeksin harice on paramızın gittiği vakit yüregimizden kan akdığını his ederiz. O zaman iktisat cem'iyyeti teşkil etmeyi çok ayıp ve hatta milletin haysiyet ve ah-lâkiyyetine karşı bir hörmetsizlik sayarız, zira röyeti tam olan bir kimseye a'ma muamelesi yapılırsa onun basirlik haysiyetine dokunulmuş olmaz mı? Vatan sevgisi ve vatan saygısı bize üç emir verir:

İmar et! imal et! istihsal et!

Ben vali olarak anadoluya giden arkadaşlar gittikleri yerlerde yapacakları işlere dair benimle görüştikleri, benden rey sordukları vakit onlara üç üknum olarak I.I.I. yani üç kelmenin ilk harflerini teşkil eden üç harfi remz olarak verirdim.

Istihsal, imal, imar; bunları ilham ve

israf eden vatan sevgisile vatan saygısıdır.

Her yanlış anlamayı bertaraf etmek için şunu ilâve etmeliyim: Biz vatanını seven ve onun için kanını sel gibi akıtmış bir milletiz. Şimdi onu daha derinden sevmek, onun refah ve iktisadî sevketi için alın terlerimizi ve beyin terlerimizi de sel gibi akıtmamız ve medenîyyetin ve hayatın bu mücadelesinde muzaffer olmamız bizden isteniyor ve bunu, bu Vatanî esaretde kurtarmış olan Büyük Pîşuva ve onda teşahhus eden hur Vatan istiyor.

17 Kânunî sani 1930
AB. DJ.

Türkiye coğrafyası

Yazan: Faik sabri B.

Bir rubu' asır evvele kadar coğrafya şehir, nehir, dağ, körfez, deniz, boğaz, yanar dağ isimlerinden ibaret gibiydi, bu sebeble coğrafya bolbol deniz, göl, nehir isimlerine rağmen en kuru bir ilm mevzuu idi; bu iş yalnız hafıza işi idi, hafızai basariyyenin hiç rolü yokdu. Ezberciler eyi coğrafya bilirdi. Son zamanlarda coğrafiy canlandı, cazip bir ilm oldu. Fransada Elisée Reclus un otuz küsur büyük cildten müteşekkil *Géographie universelle* i bu canlı arz ilmine da'ir yazılan kitabların en üstadane olanıdır. Bu gün, bir az eskimiş ve bir çok memleket hududları değişmiş olmakla beraber kıymeti yüksek kalmaktadır. Bizde coğrafya inkilabını hükûmet tarafından coğrafyada ihtisas kesb etmek üzere Avrupaya gönderilen Parisin Sorbonne Üniversitesinde tahsilini ikmal eden ve bazıları gibi eli boş dönmeyen Fa'ik Sabri Bey yapmıştır. Bu gün neşir etmiş olduğu "Türkiye coğrafyası," her noktâ'î nazar dan nefis, mükemmel bir kitaptır. Bu kitab hususî ve hasren memleketimizi istihdaf eden uzun ve i'tinalı bir tedkik ve tetebbü' mahsûlüdür.

Vatanımızın, iktisadî, zira'î coğrafyası bizim ihşa'îyyatımızın eksikliği sebebiyle, ne kadar mükemmel olmak mümkünse o kadar mükemmeldir.

Türkiyede ziraat faslı çok ders verici ve uyandırıcıdır. Pamuk istihsal eden 8 memleket içinde Türkiye en az pamuk istihsal edenidir. Müttehide'i Amerika 3,500,000, Hindistan 1,000,000, Mısır 350,000, Türkistan 170,000, Brezilya 130,000 Canada 35,000, Türkiye 26,000 ton pamuk istihsal ederler. Halbuki bizim Adanamız hem kemiyet hem keyfiyet itibarile Mısırdan çok fazla pamuk istihsal etmek istîdadındadır. [1] Türkiyede tütün istihsali 1910 da 70,000 tona çıkmış 1925 de 50,000 tona enmiştir. Fakat 1910 Türkiyasında "Avrupayı Osmanî," de vardı. Kitabın, *iskân ve ma'îşet tarzları* unvanlı bahsi de çok cazibedir. Cümhuriyet inkilabımızı ta'kib eden asrileşme ve medenileşme hareketimiz bol resimlerle pek canlı bir surette gösterilmiştir. Bu resimlerden bir kaçını gelecek nushalarımıza müellifinin müsadese ile derc etmek isteriz. Kitabın 203, 223 üncü sahifelerine bakın.

Fa'ik Sabri Bey ma'denlerimiz içinde i'tinalı malumat toplamıştır. Avrupalı müelliflerin Türkiyeye da'ir sahifeleri ekseriya çok za'if ve kusurludur. Mesela Parisin Unieersitesinin coğrafya ve tarih Professörleri olan Marcel Dubois ve J. G. Kergomard taraflarından yazılan 861 sahifelik *Geographie Economique* de bizim Zonguldak Héraclée Kömür ma'denlerimizin isimlerini bile zikr etmemişdirler. ve şu satırları yazmışlardır:

L'Asie Mineure, qui a tant de point de ressemblance avec les autres péninsules méditerranéennes, n'est pas plus qu'elles un pays d'industrie. Tout fait défaut: la houille, le bois, les bras, les routes; on se contente seulement de mettre en valeur une partie des

[1] Adana ferdann «Mısır» i adlı mekalemize bakın. İctihad No 24 ve 25